

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av självstyrelselagen för Åland

1994-95

nr 2

RP nr 1

SAMMANFATTNING

Republikens presidents förslag

Republikens president har förelagt lagtinget för godkännande regeringens proposition nr 307/1994 till riksdagen med förslag till ändring av självstyrelselagen för Åland. Enligt 69 § självstyrelselagen kan lagen inte ändras på annat sätt än genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget. I propositionen föreslås att självstyrelselagen kompletteras med bestämmelser som gäller Ålands deltagande i det nationella beslutsfattandet i ärenden som gäller Europeiska unionen. Dessutom innehåller propositionen vissa andra förslag som innebär anpassningar till ett EU-medlemskap, bl.a. avseende kommunal rösträtt och språkdräkten för handlingar som bereds inom EU:s institutioner, samt vissa förenklingar vad avser förfarandet vid kontrollen av landskapslagar.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker att lagtinget ger sitt bifall till den föreslagna ändringen av självstyrelselagen.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Det föreliggande lagförslaget innehåller i första hand bestämmelser om hur Ålands deltagande i det nationella beslutsfattandet i ärenden som gäller Europeiska unionen kan tryggas. Lagstiftningen anknyter till Finlands medlemskap i EU, varför avsikten är att ändringarna skall träda i kraft samtidigt som medlemskapet. Härutöver ingår vissa övriga förslag till ändringar av självstyrelselagen, bl.a. gällande lagstiftningskontrollen och ämbetsspråket.

Föreliggande förslag har beretts i två olika arbetsgrupper (Jääskinen- och Palmgrengrupperna) vilka tillsatts av justitieministeriet i samråd med landskapsstyrelsen. I båda arbetsgrupperna har av landskapsstyrelsen utsedda medlemmar deltagit vilka under arbetets gång samverkat med landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen har dessutom lämnat utlåtanden över arbetsgruppernas betänkanden och till riksdagens grundlagsutskott avgett ett skriftligt yttrande över den föreliggande propositionen.

I sitt utlåtande över den s.k. Palmgren-gruppens betänkande framförde

landskapsstyrelsen önskemålet om att även vissa andra ändringar av självstyrelselagen, som inte har ett direkt samband med EU-medlemskapet, skulle göras i anslutning till föreliggande proposition. Regeringen har dock med hänsyn till den brådskande tidtabellen inte ansett att dessa förslag kunnat tas med.

Utskottet har i betänkandet nr 1/1994-95 angående godkännande av vissa bestämmelser i fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen ingående berört frågorna om landskapets inflytande i den nationella beslutsprocessen. Utskottet konstaterade i betänkandet att "de föreslagna möjligheterna för landskapet att delta i den nationella beredningen av EU-ärenden i allt väsentligt tillgodoser landskapets intressen". Utskottet hänvisar till det förenämnda betänkandet och konstaterar att lagförslaget till denna del motsvarar vad som föreslagits under ärendets beredning.

Enligt den nya 60a § gäller rikslagstiftningen för sekretess och handlingars offentlighet i frågor som avses i 9 och 9a kapitlen självstyrelselagen. Bestämmelsen har enligt utskottets bedömning vad avser 9 kap. betydelse närmast vid beredningen av internationella fördrag medan den i fråga om 9 a kap. närmast berör förslag till nya EG-rättsakter och hithörande handlingar. Även om rikslagstiftningen skall tillämpas på handlingar som kan komma att överstyras till landskapets myndigheter i beredningsskedet hindrar bestämmelsen enligt utskottets åsikt inte att man i landskapslagstiftningen reglerar hur landskapsstyrelsen samverkar med lagtinget i EU-ärenden och hur lagtingets interna hantering av frågorna organiseras.

I fråga om 30 § 9 punkten och 67 § får utskottet hänvisa till vad det tidigare anfört i sina betänkanden nr 13/1993-94 resp. nr 1/1994-95.

Beträffande det föreslagna tillägget i 38 § om skriftväxlingsspråket konstaterar utskottet att förslaget sammanhänger med arbetssättet i fråga om beredningen av ärenden som gäller Europeiska unionen och att principen om att vissa handlingar kan översändas till landskapet på originalspråket accepterades redan i samband med att 1991 års självstyrelselag stiftades.

Den föreslagna ändringen av 19 § beträffande lagstiftningskontrollen kan enligt utskottets bedömning i någon grad påskynda handläggningstiden för landskapslagarna och innebär ett smidigare förfarande.

På basis av det anförda och vad som framkommer av motiveringarna till regeringens proposition anser utskottet att lagtinget kan besluta godkänna den föreslagna ändringen av självstyrelselagen med de ändringar som riksdagen antagit.

BEHANDLINGSORDNINGEN

Enligt 69 § 1 mom. självstyrelselagen kan lagen inte ändras annat än genom överensstämmande beslut av riksdagen och lagtinget. Besluten skall i riksdagen fattas i den ordning som gäller för ändring av grundlag och i lagtinget med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna. Utskottet har inhämtat att riksdagen den 15 december 1994 i andra och avgörande behandling godkänt lagförslaget med en av grundlagsutskottet föreslagen ändring (GrUB 9). Utskottet har därför utformat betänkandets klämförslag så att lagtinget för sin del godkänner framställningens lagförslag i den form det godkänts vid riksdagens andra behandling. Omfattar lagtinget klämman med erforderlig majoritet är detta att betrakta som lagtingets beslut enligt 69 § 1 mom. i självstyrelselagen.

Utskottet konstaterar samtidigt att det finns skäl att inför framtida ändringar av självstyrelselagen, när behandlingen kan ske i mindre brådskande ordning än vad nu varit fallet, närmare överväga formerna för hur i 69 § 1 mom. avsedda överensstämmande beslut skall fattas.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 14 december 1994 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet har i ärendet hört lantrådet Ragnar Erlandsson och t.f. kanslichefen Peter Lindbäck.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Sune Eriksson, vice ordföranden Sundback samt ledamöterna Christer Jansson och Sirén.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet, som konstaterar att lagtingets beslut skall fattas i den ordning 69 § 1 mom. självstyrelselagen förutsätter,

att Lagtinget för sin del godkänner det i framställningen ingående förslaget till ändring av självstyrelselagen för Åland i den lydelse det godkänts av riksdagen vid andra behandling.

Mariehamn den 16 december 1994

Ordförande

Sune Eriksson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson